

kasvu edendamise ESI fondide rahastamisvahenditega

Euroopa Sotsiaalfond

Rahastamisvahendid

Euroopa Sotsiaalfondist kaasrahastatavad rahastamisvahendid pakuvad jätkusuutlikku ja tõhusat võimalust investeerida elanike ja nende oskuste kasvu ja arengusse ning edendada tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse eesmärke kogu ELis. Nad võivad toetada mitmesuguste arengueesmärkide saavutamist, mis on kasulik väga paljudele, ja saadud raha on võimalik taaskasutada uute investeeringute tegemiseks.

Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mis on üks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest, on seadnud eesmärgiks suurendada tööhõivet ja tagada kõigile eluks õiglasemad võimalused. See fond on Euroopa Liidu peamine vahend, mis aitab inimestel saada tööd (või paremat tööd), integreerida ebasoodsas olukorras olevad inimesed ühiskonda ja tagada kõigile eluks õiglasemad võimalused. Selleks investeeritakse Euroopa inimestesse – töötajatesse ja töötutesse, noortes ja vanadesse – ning nende oskustesse.

ESFi kogueelarve aastatel 2014–2020 on 86 miljardit eurot. ESFist antava toetusega aidatakse igal aastal ligikaudu 15 miljonil inimesel siseneda tööjõuturule või parandada oma oskusi, et leida tööd tulevikus. Samuti suunatakse toetus sellele, et integreerida paremini ühiskonda teatavaid ebasoodsas olukorras olevad inimesi.

ESFist saab abi toetuste ja üha enam ka rahastamisvahendite kaudu.

Aastatel 2007–2013 kasutati seitsmes liikmesriigis ESFi tegevuste rahastamiseks ühtekokku 49 rahastamisvahendit, millega esmajoones toetati VKEsid. Rahastamisvahendite tagasihoidlik kasutamine näitas, et ESFi sidusrühmadel puuduvad nende vahendite kasutamiseks kogemused ja nad ei ole kuigi harjunud turumehhanismidega tegelema. Teisalt näitab see ka taaskasutatavate rahaliste vahendite suurt potentsiaali sotsiaalsete küsimuste tulemuslikul lahendamisel.

Rahastamisvahendid:

- tuleb tagasi maksta;
- on ringlevad, s.t tagasimakstud vahendeid kasutatakse samas piirkonnas uuesti;
- sobivad rahaliselt elujõuliste projektide puhul, s.t selliste projektide puhul, mis eeldatavalt tekitavad saadud toetuse tagasimaksmiseks piisavalt tulu või sääste;
- on kavandatud selliselt, et meelitavad ligi kaasinvesteeringuid teistest allikatest, sealhulgas erainvestoritelt, eesmärgiga suurendada rahaliste vahendite hulka eelkõige sellistes sektorites/valdkondades, kus on probleeme juurdepääsuga rahastamisele;
- võivad olla laenu, garantii või omakapitali vormis;
- võivad kaasa aidata pakkumise arendamisele, kuna toetavad turu arengut;
- võivad täiendada toetusi;
- võivad olla juhitud riiklike ja piirkondlike pankade, rahvusvaheliste organisatsioonide nagu Euroopa Investeerimispank või Euroopa Investeerimisfond, finantsvahendajate ja (ainult laenude ja garantiide puhul) korraldusasutuste poolt.

Rahastamisvahendite eeliste tõttu laiendatakse nende kasutamist aastatel 2014–2020 **kõigile valdkondlikele eesmärkidele**. Tänu parematele ja paindlikumatele rakendamisvõimalustele eeldatakse rahastamisvahendite senisest aktiivsemat kasutamist.

ESF võib kaasrahastada rahastamisvahendeid selleks, et **toetada** liikmesriikide ja piirkondade **ESFi rakenduskavades välja toodud investeerimisprioriteete**, tingimusel, et neid rahastamisvahendeid kasutatakse **tuvastatud turupuudujäägi** kõrvaldamiseks, s.t tegevusvaldkondades, kus pangad ei taha laenu anda ja/või erasektor ei taha investeerida, näiteks juhul, kui turg ei paku VKEdele / alustavatele ettevõtetele piisavalt kapitali, üksikisikutel ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, et asutada mittetulundusühing või põgenikel/põgenike kogukondadel puuduvad vahendid, et edukalt taastõimuda haridus- või tööturule.

Rahastamisvahendid võivad seega toetada järgmiste ESFi valdkondlike eesmärkide saavutamist:

- tööhõive edendamine ja tööjõu liikuvuse toetamine;
- investeerimine haridusse, oskustesse ja elukestvasse õppesse;
- sotsiaalse kaasatuse edendamine ja vaesuse vastu võitlemine;
- institutsionaalse suutlikkuse parandamine ja avaliku halduse tõhustamine.

Potentsiaalselt on võimalik kasutada laias valikus ESFi toetatavaid rahastamisvahendeid.

- **Laen**, mida saab kasutada siis, kui turul laene ei pakuta (näiteks pankade poolt), või mida saab pakkuda kommerts-laenu tingimustega võrreldes parematel tingimustel (näiteks madalama intressimääraga, pikema tagasimakseperioodiga või väiksema tagatise vastu). Näiteks on võimalik anda laene üksikisikutele oma ettevõtte loomiseks või täiendõppeks, sotsiaalsetele ettevõtetele, aga ka asutustele, kes töötavad marginaliseerunud kogukondadega, näiteks kolmandate riikide kodanikest põgenikega, et neid paremini Euroopa ühiskonda integreerida.
- **Mikrokrediit** ehk väikelaen, mida antakse inimestele, kellele finantsteenused ei ole sageli kättesaadavad. Mikrokrediiti antakse tavaliselt lühikeseks ajaks ja tagatist kas ei nõuta või on nõutav tagatis väike. Mikrokrediidi näidetena võib nimetada laene sotsiaalsetele ettevõtetele, noortele ettevõtjatele või töötutele isikutele kutseerihariduse omandamiseks, et parandada nende väljavaateid tööturul.
- **Garantii**, mis annab laenuandjale kindlustunde, et juhul, kui laenusaja ei täida laenuga seotud kohustusi, saab laenuandja oma kapitali tagasi. Näiteks noori ettevõtjaid või sotsiaalseid ettevõtteid, kes tegelevad eakate inimeste või pikaajaliste töötutega, kuid kellel puuduvad vajalikud rahalised vahendid, võiks toetada ESFi kaasrahastatavate garantiidega. Nii saab majanduses luua uusi töökohti.
- **Omakapital**, mille puhul investeeritakse ettevõttesse ettevõtte täieliku või osalise omandiõiguse vastu; omakapitaliinvestor võib osaleda ettevõtte juhtimises ja saada osa kasumi jaotamisest. Omakapitali võib investeerida ettevõtte eri arenguetappides, kuid avaliku sektori toetatavat omakapitali kasutatakse enamasti seemne- ja stardikapitalina (sh riskikapitalina). Omakapitali

investeerimine on tõenäoliselt asjakohane suurema riski ja kasvupotentsiaaliga ettevõtete puhul, aga ka väiksemate kohalike organisatsioonide puhul, mis loovad uusi, jätkusuutlikke töökohti, katsetavad finantsuudusi, et aidata kasulikke sotsiaalseid tagajärgi tekitavaid ühiskondlikke organisatsioone, või mis olemasolevate sotsiaalsete probleemide lahendamiseks keskenduvad uudsetele tehnoloogiatele.

Rahastamisvahendeid võib kombineerida toetuste ja muud liiki abiga. Investeeringute kaasamise eeltingimusena on sageli kõigepealt vaja parandada investeermisvalmidust. ESFi kaudu on võimalik pakkuda nõustamis- ja muud liiki toetust.

ESFi vahendeid on võimalik kasutada ka ELi tasandil hallatavate rahastamisvahendite puhul, näiteks nende puhul, mis edendavad mikrolaenu andmist ja sotsiaalset ettevõtlust Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi (EaSi) raames.

ESFist kaasrahastatavad rahastamisvahendid aitavad kaasa investeermisvõimaluste pikaajalisele arengule ja mitmekesistamisele, kui nendega toetatakse tegevust valdkondades, kus investeermisoluks on sageli olnud mitteoptimaalne, soodustatakse äriiselt elujõulisi projekte ja avatakse uusi turuvõimalusi. Samuti saab nende abil luua võimalusi investoritele ja finantsvahendajatele. Juurdepääs rahastamisele on sotsiaalsektori ettevõtete jaoks tavaliselt olnud kulukas ja keeruline. Paljudes liikmesriikides peavad pangad ja teised finantsasutused seda sektorit laenu andmise seisukohalt riskantseks. Avaliku sektori toetatavad rahastamisvahendid ja riskide jagamine võivad nii mõnegi projekti muuta atraktiivsemaks investeeringuks.

Lisateave

Juhendmaterjal korraldusasutustele ESI fondide programmide rahastamisvahendite kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Teave rahastamisvahendite eelhindamise metoodika kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevad õigusaktid:

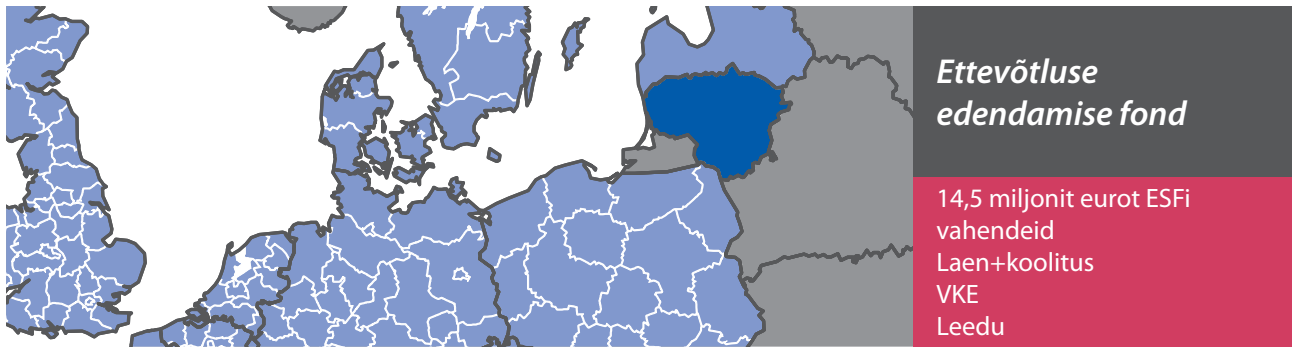
http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/legislation/regulations/

ESI fondide rahastamisvahendite nõustamisplatvormi „fi-compass“ veebileht:

<http://www.fi-compass.eu/>

Lisateave Euroopa Sotsiaalfondi määruse kohta, sealhulgas rakendus- ja delegeeritud määruste kohta:

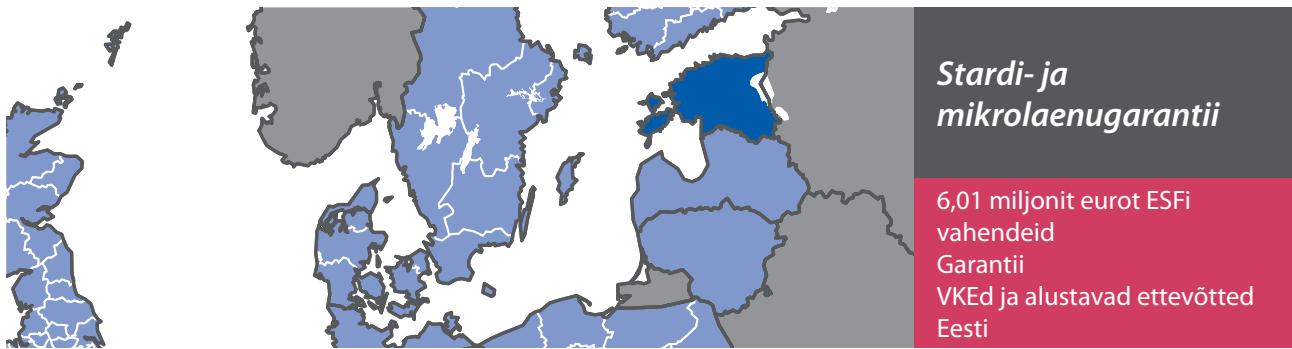
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... ettevõtjate toetamine jätkusuutliku äritegevuse arendamisel ...

Leedus loodud ettevõtluse edendamise fond pakub laene ja tasuta koolitust alustavatele ettevõtetele, füüsilisest isikust ettevõtjatele ja sotsiaalsetele ettevõtetele. Eelistatakse ebasoodsas olukorras olevaid rühmi, s.t töötuid ja puuetega inimesi ning alla 29-aastaseid ja üle 50-aastaseid inimesi.

Alates 2009. aastast on fond soodustanud füüsilisest isikust ettevõtjate tegevust ja ettevõtlust, et hoida inimesi aktiivselt äritegevuses ja tööturul. Selle tulemusena on loodud ligikaudu 2 000 töökohta. See näide illustreerib, kuidas tasuta koolituse ja laenude kombineerimisega on võimalik kõrvaldada turupuudujääke, mis on seotud alustavate ettevõtete toetamisega.

... ebapiisava tagatise tõttu seni laenu mitte saanud alustavate ettevõtete toetamine ...

Eestis loodud stardi- ja mikrolaenugarantii on suunatud ettevõtetele, kes on tegutsenud kuni kolm aastat. Fond garanteerib stardi- ja laienemiskapitali. Lisaks pakutakse Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse maakondlikes arenduskeskustes tasuta nõustamist stardilaenu taotlemiseks vajaliku äriplaani koostamiseks ja korraldatakse koolitusi.

Seda rahastamisvahendit on kasutatud alates 2008. aastast. Detsembriks 2013 oli väljastatud 304 garantiid.

... üksikisikute ja mikroettevõtete, kellel puudub juurdepääs rahastamisele, toetamine ...

Itaalia Campania maakonnas loodud ESFi mikrokrediidifond toetab alustavaid ettevõtteid ja kõrvalettevõtteid kuni 25 000 euro suuruse intressivaba laenuga.

Fond ergutab investeerimist, tööhõivet ja majanduskasvu maakonnas, aidates inimesi, kellel muidu puuduks juurdepääs laenudele. Maakonna majandusarengu agentuur Sviluppo Campania on alates 2012. aastast avanud esindusi kogu maakonnas. Agentuur pakub igakülgset teavet, nõuandeid ja tasuta toetust algusjärgus olevatele ettevõtetele. Praeguseks on toetust saanud 1 845 lõppsaajat (neist 1 400 on VKEd ja mikroettevõtted ning 445 on üksikisikud) ja maakonnas on loodud 1 145 töökohta.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg